

НЕПЛІДНІСТЬ КОРІВ У ГОСПОДАРСТВАХ РІЗНОГО ТИПУ

Склярів П. М. – д. вет. н., професор
Колесник Я. В., Хомич Я. М. – аспіранти
Дніпровський державний аграрно-економічний університет,
м. Дніпро

Вступ. Неплідність корів є однією із основних складових, що гальмують розвиток скотарства і є розповсюдженим явищем. Однак дані щодо поширеності неплідності та її форм є досить варіабельними. Зокрема зазначають, що кількість неплідних тварин варіює у різні періоди року, яка є вищою у весняно-літній, ніж у осінній сезон. Встановлено певну закономірність прояву окремих різновидів неплідності у корів різного віку і виокремлено переважання кліматичної, штучно набутої, аліментарної та симптоматичної форм. Однак їх переважання значно різниться – за даними одних авторів кількість неплідних корів у племінних господарствах складає 21 %, у товарних – 15 %. Натомість інші повідомлення вказують на те, що неплідність охоплює 17 % загального поголів'я високопродуктивних корів у племінних господарствах.

Зазначено, що штучно набута неплідність щорічно реєструється у 5,3 % корів, стареча – у 2,6 %, аліментарна – у 4,4 %. Та за іншими даними, наприклад, порушення плодючості зумовлене аліментарними факторами діагностується у 25-30 % неплідних корів (до 30-60 %).

Показано, що на сучасних молочних комплексах реєструють 32-48 % неплідних корів з хворобами репродуктивних органів. Тоді як за іншими даними симптоматичну неплідність виявляють у 5,3 % корів.

Тож, не дивлячись на значну висвітленість цієї проблеми в літературних джерелах, окремі дані суперечливі, що створює необхідність більш детального вивчення з урахуванням специфічних умов, типів господарств та форм їх власності.

Мета роботи: визначити поширеності, причин та особливостей прояву неплідності корів у господарствах різного типу.

Матеріали та методи досліджень. Дослідження проводилися в умовах крупного (570 голів), середнього (100 голів) та дрібних (переважно по одній чи декілька голів, загалом 286 корів) господарств різної форми власності – відповідно, ТОВ «АФ «Олімпекс-Агро» та ФГ «Рога-Копита» (с. Голубівка Новомосковського району Дніпропетровської області) і господарствах приватної власності зони обслуговування Нововоронцовської РДАВМ (с. Дудчани Херсонської області).

Для досягнення поставленої мети було проведено акушерсько-гінекологічну диспансеризацію та проаналізовано її результати.

Результати дослідження. За результатами акушерсько-гінекологічної диспансеризації встановлено, що неплідність корів у досліджуваних господарствах різної форми власності охоплює від 11,2 % до 25 % тварин. При цьому у весняно-літньо-осінній період неплідність має меншу поширеність та варіабельність. Так, у дрібних присадибних господарствах вона складає 11,2 %, у середньому – 21 %, у крупному – 19,3 %; натомість в осінньо-зимово-весняний період цей показник був на рівні 15 %, 25 % та 24,6 % відповідно.

Найпоширенішою і найбільш варіабельною формою неплідності виявилася аліментарна, яка охоплювала від 34,4 % до 64 % загальної кількості неплідних тварин. Так, у дрібних присадибних господарствах її реєстрували у 34,4 % корів у весняно-літньо-осінній період і 51,2 % – в осінньо-зимово-весняний період. У середньому і крупному господарствах ці показники відповідно склали 38,1 % та 64 % і 49,1 % та 60,7 %.

Досить поширеною була симптоматична форма неплідності, на яку припало від 20 % до 44,5 %. Так, у дрібних присадибних господарствах вона охоплювала 31,2 % корів у весняно-літньо-осінній період і 25,6 % – в осінньо-зимово-весняний період. У середньому і круп-

ному господарствах ці показники відповідно склали – 28,6 % та 20 % і 44,5 % та 34,3 %.

Штучна неплідність найбільш поширеною була у середніх та дрібних господарствах у весняно-літньо-осінній період – 14,3 % та 12,5 %, а в осінньо-зимово-весняний – 4,7 % та 7 % відповідно. Тоді як для крупного господарства вона взагалі не була характерною ні у весняно-літньо-осінній, ні в осінньо-зимово-весняний періоди – 0,7 % та 1,8 %.

Старечу неплідність у середньому господарстві виявляли у 14,3 % у весняно-літньо-осінній період та у 8 % – в осінньо-зимово-весняний, а в дрібних – у 9 % та 7 % відповідно. Натомість у крупному господарстві таку форму неплідності не реєстрували взагалі.

На інші форми неплідності припадало від 4 % до 12,5 %. При цьому не реєстрували: природжену форму неплідності у середньому господарстві взагалі і у весняно-літньо-осінній період – у дрібному; експлуатаційну – у крупному взагалі і осінньо-зимово-весняний період – у дрібних господарствах; кліматичну – у середньому господарстві взагалі.

Висновки. Таким чином, за результатами акушерсько-гінекологічної диспансеризації корів господарств різного типу можна зробити наступні висновки:

1. Неплідність корів у досліджуваних господарствах різної форми власності охоплює від 11,2 % до 25 % тварин і характерна для осінньо-зимово-весняного періоду (11,2-21 %) порівняно з весняно-літньо-осіннім (15-25 %). Більш поширена вона у крупному (21-25 %) і середньому (19,3-24,6 %) господарствах, ніж у дрібних присадибних (11,2-15 %).

2. Найпоширенішою формою неплідності виявилася аліментарна (34,4-64 %), особливо у крупному (60,7-64 %) господарстві порівняно з середнім (38,1-49,1 %) та дрібними присадибними (34,4-51,2 %) господарствами. Менш поширеними виявилися симптоматична (20-44,5 % та штучна (12,5-14,3 %) форма неплідності. На інші форми неплідності припадало від 4 % до 12,5 %.